

27.12.2012/ Seppo Ruotsalainen

ELÄKEASIOITA: Vartiainen ja muut

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (Vatt) ylijohtaja **Juhana Vartiainen** ehdotti äskettäin, että ikääntyvien työntekijöiden palkkoja pitäisi voida pienentää tuottavuuden heikkenemisen vuoksi. ”Työntekijä muuttuu työnantajan silmissä epäkiinnostavaksi jo ennen eläkeikää, koska työnantaja tietää, että eläkkeelle pian pääsevän ei tarvitse ponnistella aivan yhtä paljon kuin muiden vaan hän voi hoitaa hommansa miten kuten”, Vartiainen totesi Iisalmen Sanomissa 16.12.2012.

Vartiaisen ehdotus herätti hetkellisesti melkoisen keskusteluryöpyyn lehdistössä ja muussa mediassa. Ehdotusta arvosteltiin ikärasismista ja todettiin mm. hollantilaistutkimukseen viitaten, että ikään liittyvästä palkan ja tuottavuuden välisestä erosta ei juurikaan löydy näyttöä. Ihmeteltiin myös, mitä tuottavuuden käsitteellä tässä tapauksessa ylipäänsä tarkoitetaan.

Vartiainen yritti puolustaa näkemystään mm. Yle Tv 1:n A-Talk -ohjelmassa 20.12. Hän väitti, että juuri parhaillaan vallitseva käytäntö, jossa työnantaja irtisanoo ikääntyviä työntekijöitä, osoittaa, että työnantaja ajattelee ikääntyvien tuottavuudesta sillä tavalla kuin hän (Vartiainen) on todennut.

Aiheellisia vastakysymyksiä

Viimeksi mainitun ”perustelun” johdosta voidaan kysyä, että työnantajien käytäntöjä ja ”ajatteluako” tässä käytetäänkin ikääntyneiden työntekijöiden tuottavuuden mittarina. Vartiaisen logiikkaa seuraten voitaisiin väittää, että nuorten irtisanottujen ja työttömien suuri määrä ”todistaa” nuorten ”tuottavuuden” olevan heikkoa, vaikka todellisuudessa esim. tietotekniikan hallinta on heidän keskuudessaan laajalti korkeatasoista.

Edellä mainitussa A-Talk -ohjelmassa todettiin, että yli 50-vuotiaan työttömän miehen (ja yli 40-vuotiaan naisen) on jotakuinkin mahdotonta saada työtä nykyisiltä työmarkkinoilta. Esimerkkinä mainittiin 52-vuotias työttömäksi jäänyt mies, jolla oli taustanaan mm. upseerin ura ja korkea tietotekniikan hallinta. Hän oli hakenut lyhyen ajan sisällä 200 työpaikkaa käytännössä tuloksetta.

Nurinkurista

Ylijohtaja Vartiaisen ikääntyneitä työntekijöitä koskevan esityksen nurinkurisuus tulee esiin siinä, että hän palkka-alevaatimuksen ohella vaatii työurien pidentämistä ja eläkeiän nostamista. Ikääntyvien työntekijöiden pitäisi siis pienennetyllä palkalla ja heikentyneellä toimintakyvyllä (kuten Vartiainen olettaa) jatkaa työntekoa työnantajan irtisanomisuhan alaisena yhä korkeampaa ikärajaa kohti. ”Työn iloa!”- toivotus alkaisi ilmeisesti monessa tapauksessa käydä karkeasta pilasta.

Voidaan myös perustellusti kysyä, eikö alennettu palkka toteutuessaan vahvistaisi työnantajille ja työympäristölle sen, että kyseessä olevan työntekijän tuottavuus on myönnetty ”virallisesti” alentuneeksi. Näin ollen mahdollisuus ja todennäköisyys uusille irtisanomiselle (esim. taloudellisten ja tuotannollisten syiden perusteella) kasvaisi jopa

entisestään. Alennettu palkka tuntuisi ilmeisesti myös erityisen loukkaavalta työntekijästä, joka itse tuntee ammattitaitonsa riittäväksi ja kilpailukykyiseksi omassa työympäristössään.

Mihin ikäraja?

Mihin asetettaisiin ikäraja, jonka yläpuolella palkka-alea alettaisiin soveltaa, olisiko se 55, 60 vai 65 ikävuotta vai jotakin muuta? Työntekijät, nuoremmat ja vanhemmat, asetettaisiin tässä kiristyvään kilpailutilanteeseen keskenään "hajota ja hallitse" - taktiikalla.

Työntajan painostusmahdollisuus muuttuisi erityisesti taloudellisen taantuman oloissa entistä helpommaksi toteuttaa. Vanhempia työntekijöitä painostettaisiin yhä laajenevaan palkka-aleen uhkaamalla nuorempien rekrytoinnilla. Nuoremmille vihjailtaisiin, että kyllä me saamme tänne työvoimaa halvemmallakin - ikääntyvien joukosta. Kuuluu hiostustaktiikka paistaa Vartiainen esityksen takaa.

Palkka-alen toteuttamisen vaarallisuus työntekijän näkökulmasta sisältyy siihen, että sillä olisi taipumus (varsinkin talouskriisin oloissa) laajentua yhdestä ikäryhmästä toiseen sekä työntekijä – ja toimihenkilöryhmästä toiseen ja kolmanteen.

Tästä palkka-alen laajenemis- ja laajentamismahdollisuudestaan Vartiainen itse teki uuden esityksen vain muutamia päiviä lisälmen Sanomien (14.12) kohulausannon jälkeen antamalla uuden kohulausannon 19.12. Radio 1:n Ykkösaamussa. Hän liputti nyt voimakkaasti sen puolesta, että palkkojen **yleiskorotuksista** pitäisi luopua.

Ja minkä vuoksi? Sen vuoksi, "jotta ikääntyneiden olisi helpompi pysyä työelämässä"! Siis ensin ikääntyneiden palkkoja pitäisi alentaa jotta työnantaja antaisi heidän jatkaa työssä ja sitten kaikkien palkansaajien palkkoja pitäisi alentaa jotta ikääntyneiden "olisi helpompi pysyä työelämässä"!

Jokin Vartiainen edustamassa logiikassa mättää pahasti, mutta perussanoma ja perussana "palkkojen alennus" tuskin menee työnantajan herkkien korvien ohi.

Palkka-ale olisi jatkoa eläkeläisten aseman heikentämislinjalle yleensä

Ylijohtaja Vartiainen palkka-alevaatimusta arvosteltaessa on jätetty melko vähäiselle huomiolle se, että ikääntyvien työntekijöiden alennettu palkka vaikuttaisi pienentävästi heidän tulevan eläkkeensä kokoon. Eläkepalkkahan määräytyy viimeisimmän eläkeuudistuksen (2005) mukaisesti työntekijän koko työuran mukaisesti ja hyvin yleisesti viimeiset työvuodet ovat kohottaneet eläkkeen tasoa. Nyt ikääntyneiden palkka-ale veisi tulevaa eläketasoa alaspäin.

Palkka-ale merkitsisi uutta kielteistä tekijää eläkepalkkaan ja itse tulevaan eläkkeeseen, jota heikennetään jo nykyisessä käytännössä tuntuvasti. Lyhyt katsaus eläkeläisten nykyiseen asemaan onkin i paikallaan.

Eläkeläisillä maksatetaan työeläkemaksu kolmeen kertaan

Suomen edunvalvontayhdistyksen (Sedu ry) hallituksen jäsen, ekonomi **Juhani Berg** on yhdistyksen verkkosivuilla tuonut esiin eläkeläisten verotukseen ja työeläkemaksuun

liittyvän keskeisen epäkohdan. Eläkeläistä ”verotetaan” työeläkemaksulla nykykäytännössä kolmeen kertaan

Ensiksi: työntekijät maksavat työssäoloaikanaan työeläkemaksua työeläkeyhtiöihin. Työeläkemaksun (TyEL) suuruus on tällä hetkellä alle 53-vuotiailla työntekijöillä 5.15 % ja yli 53-vuotiailla 6.5 % bruttopalkasta. Työntekijät siis maksavat eli rahoittavat tulevaa eläkettään ja asian pitäisi olla sillä selvä. Mutta näin selvää se ei ole.

Toisessa vaiheessa jossa ratkeaa eläkkeelle siirtyvän henkilön tulevan eläkkeen koko, tapahtuu niin, että eläköityvälle laskettavasta eläkepalkasta **vähennetään** tuon hänen työvuosina maksamansa TyEL-maksun vuosittainen osuus. Tämän seurauksena tuleva eläke lasketaan ansaittua matalammasta bruttomäärästä, jolloin eläke jää heti kättelyssä ja pysyvästi ansaittua alemmalle tasolle. Työntekijä maksaa siis työaikana maksamansa työeläkemaksun nyt tavallaan toiseen kertaan pysyvästi alentuneen eläkkeen muodossa.

Kolmannessa vaiheessa päätetään eläkeläisen eläketuloon eli eläkkeeseen kohdistuvan **verotuksen** tasosta. Nyt tuo kummitteleva työeläkemaksu manipuloidaan palkansaajan veroksi ja ”tasapuolisuuden nimissä” (koska palkansaajatkin sen maksavat) maksetaan eläkeläisillä työeläkemaksu kolmanteen kertaan ja tällä kertaa verona, joka lisäksi on palkkaverotusta korkeampi. Eläkeläisten korkeampi verotus johtuu mm. siitä, että palkansaajia hyvitetään verotuksessa vähennyksillä, jotka eivät koske eläkeläisiä.

Verohallinnon virallisiin lukuihin viitaten Juhani Berg toteaa, että eläkeläisten ”verotus on tuloluokasta 900 e/kk ylöspäin kaikilla tasoilla palkkaverotusta selvästi ankarampaa”.

Eläkkeitä pienennetään jatkuvasti muutenkin - taitettu indeksi

Nykyisten ja tulevien (potentiaalisten) eläkeläisten asemaa heikennetään jo nykyisen lainsäädännön mukaan mm. niin sanotun **taitetun indeksin** ja **elinaikakertoimen** avulla.

Vuoden 1996 alusta käyttöön otettu työeläkkeitä koskeva taitettu indeksi merkitsee, että maksussa olevia työeläkkeitä korotetaan vuosittain vain 20 prosentin painoarvolla ansiotason noususta ja 80 prosentin painolla kuluttajahintaindeksin mukaan.

Tämän seurauksena eläke, joka vuonna 1995 oli 60 prosenttia henkilön tuolloisesta palkasta oli painunut reaalisesti vuonna 2009 enää vajaaseen 48 prosenttiin vuoden 2009 vastaavasta palkkatasosta

Elinaikakerroin

Elinaikakerroin sisällytettiin vuoden 2005 eläkeuudistukseen ja sen tarkoituksena on pienentää väestön ikääntymisestä aiheutuvaa eläkkeiden menorasitusta. Erityisesti tulevia eläkeläisiä siis tavallaan rangaistaan siitä, että ihmiset elävät aikaisempaa pitempään (sitäkin voisi kysyä, eikö eliniän piteneminen olisi pikemmin palkitsemisen kuin rankaisemisen arvoinen asia?)

Elinaikakerroin leikkaa raskaasti erityisesti tämänhetkisten nuorempien ikäluokkien tulevia eläkkeitä. Elinaikakerroin on vuoden 2010 alusta alkanut vaikuttaa ensimmäiseen eli vuonna 1948 syntyneiden alkaviin eläkkeisiin noin yhden prosentin alenemalla. Sosiaali- ja

terveysministeriön vuodelle 2013 vahvistaman elinaikakertoimen mukaan vuonna 1951 syntyneiden alkavia vanhuuseläkkeitä pienennetään runsaalla kahdella prosentilla.

Kerroin syö sitten vuosi vuodelta yhä nuorempien ikäluokkien eläkkeitä yhä enemmän niin että (mikäli väestön ikääntyminen etenee nykyiseen tapaan) vuonna 1980 syntyneiden alkavista eläkkeistä arvioidaan vähennettävän jopa 17 prosenttia, minkä voi korvata tekemällä lisätyötä 25 kuukautta eli runsaat kaksi vuotta.

Sekä palkkaa että eläkettä painetaan alaspäin

On otettava huomioon, että mitä alempi on eläkepalkka ja siis alkavan eläkkeen lähtötaso sitä pienemmät tulevat jatkossa olemaan myös eläkkeeseen lisättävät prosentuaaliset indeksikorotukset.

Elinaikakertoimen soveltamisessa on selkeästi havaittavissa sellainen ilmiö, että ensin painetaan lainsäädännöllä eläketasoa alaspäin ja sitten kehoitetaan eläkeikää lähestyvää kohottamaan tuota tasoa ylöspäin lisätyötä tekemällä. Tällöin ei huomioida juurikaan sitä, pystyykö henkilö tekemään lisätyötä esim. terveydellisten syiden tai työllisyystilanteen vuoksi.

Vastaavaan tavoitteeseen pyrkii myös edellä puheena ollut ylijohtaja Vartiainen esitys palkka-alesta ikääntyville työntekijöille. Se merkitsisi toteutuessaan paitsi eläkepalkan (josta tulevan eläkkeen taso määräytyy) myös tulevan eläkkeen tason alentamista.

Samaan eläketason alentamiseen on tähdännyt ja tähtää myös edellä mainittu kolmeen kertaan tapahtuva työeläkemaksun suorittaminen, elinaikakerroin ja ns. taitettu indeksi.

Painostusta, jopa kiristystä

Eläkepolitiikan suunnasta keskeisesti päättävien tahojen ja henkilöiden nykytoiminnassa on havaittavissa sellainen ikävä ja suorastaan ruma piirre, että eläketason alentamista ja heikentämistä käytetään keppihevosenä ja suoranaista kiristysruuvina vaadittaessa työurien ja työaikojen pidentämistä ja eläkeiän nostamista. Samalla kun vaaditaan palkkatason alentamista, vaaditaan itse asiassa myös eläketason alentamista. Eläkepolitiikka ja työehtosopimuspolitiikka sekoitetaan toisiinsa sekä palkansaajalle että eläkeläiselle epäedullisella tavalla.

Menettely viittaa paitsi hiostamiseen joiltakin osin myös suoranaiseen pakkotyönomaiseen menettelyyn. Lukuisien pieni- ja keskituloisten henkilöiden kohdalla menettely viittaa suoranaiseen työntekijän hädänalaiseen aseman hyväksikäyttöön. Lukuisat pieni- ja keskituloiset työntekijät joutuvat jo nyt toteamaan, että heillä ei yksinkertaisesti ole varaa jäädä eläkkeelle säädetyssä eläkeiässä.

Ilma on sakeana esityksiä ja selityksiä

Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) uusi toimitusjohtaja **Jyri Häkämies** oli tuskin ennättänyt siirtyä työ- ja elinkeinoministeriöstä uudelle asemapaikalleen kun hän jo ehdotti kansalaisille kahden tunnin lisätyöaikaa viikossa. Ylijohtaja Juhana Vartiainen taisi ampua

Häkämiehen esityksen alas A-tali -ohjelmassa 20.12, mutta hän lähetti itse välittömästi taivaalle uuden savikiekon ikääntyviä syrjivän palkka-alen muodossa.

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) hallituksen uusi puheenjohtaja **Ilpo Kokkila** sanoi Ylen Ykkösaamun haastattelussa 8.12. toivovansa, että päätös eläkeikärajan korottamisesta ”vuodella parilla” tehdään nopeasti.

Myös pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) on ryhtynyt kiirehtimään työmarkkinajärjestöiltä päätöksiä työurien pidentämiseksi. Hän sanoi Helsingin Sanomien haastattelussa (5.12), että hallitus voi maaliskuun neuvotteluissaan tehdä päätöksiä järjestöjen ohi, jos niiltä ei tule yhteisiä esityksiä. Lehtitiedon mukaan (HS 9.12) ”Palkansaajajärjestöt tyrmistyivät Kataisen hoppuilusta”.

Saattaa olla, että pelkkä tyrmistyminen ei auta. Puheenjohtaja Kokkila ennakoii em. haastattelussa vuoden päässä olevista palkkaneuvotteluista tiukkoja.

Eläkeiän nostamista vaativan liikkeen pääpuhujaksi ja lausuntoautomaatiksi ryhtynyt EK:n uusi työmarkkinajohtaja **Lasse Laatonen** totesi äskettäin olevansa sataprosenttisen varma, että eläkeiän nousu alkaa viimeistään vuoden 2015 vaalien jälkeen.

Selvä enemmistö kansalaisista vastustaa eläkeiän nostoa

Juuri joulun alla Laatonen ilmoitti Ylen A-studiossa katselijoille olevansa valmis lyömään vaikka vetoa, että väristä huolimatta seuraava hallitus päättää eläkeiän nostosta. Laatonen puhui kyseisessä Tv-lähetyksessä asiasta niin innostuneeseen sävyyn kuin olisi oletannut ilmoituksensa olevan hyvinkin laadukas joululahja Suomen kansalle. Kansan suuri enemmistö kuitenkin vastustaa eläkeiän nostoa, mutta eihän se ole ensimmäinen kerta kun pukin lahja ei ole miellyttänyt vastaanottajaa (nytkin parasta aikaa heti joulun jälkeen lahjoja palautetaan ja vaihdetaan kiihtyvään tahtiin)..

Yle uutiset kysyi juuri äskettäin tuhannelta suomalaiselta, mikä olisi paras keino pidentää työuria. Vastajista vain vajaat kaksikymmentä prosenttia nostaisi eläkeikää. Kaikkien puolueiden kannattajat (äänestäjät) olivat tylyn kielteisiä eläkeiän nostolle työurien pidentämiskeinona (myönteisin oli keskusta 26 % noston kannalla, kielteisin perussuomalaiset vain 5 % kannatti (Yle uutiset 26.12.12).

On vaikea sanoa, mistä johtaja Laatonen on saanut tuon sataprosenttisen vedonlyöntivarmuuden, jonka mukaan vuonna 2015 ”Eläkeiän nostoa vastustava rintama on ...silloin murtunut” (Taloussanomat 14.12.2012). Varma oli aikoinaan vetoa lyödessään voitostaan myös silloinen valtiovarainministeri **Iiro Viinanen**, mutta toisin kävi.

SDP teki joka tapauksessa puheenjohtajansa **Jutta Urpilaisen** johdolla selväksi ennen vuoden 2011 eduskuntavaaleja, että puolue ei istu hallituksessa, joka korottaa eläkeikää. Nyt käydyn keskustelun pohjalta voisi ehkä päätellä, että joko johtaja Laatonen on vedonlyönnissään oikeassa, jolloin SDP ei istu, vaan lähtee. Tai sitten Laatonen on väärässä ja lähtee.

Vakavasti ottaen on kuitenkin hedelmätöntä spekuloida, mikä rintama murtuu ennen vuotta 2015. Vallitsevassa kriisissä monikin rintama voi murtua sitä ennen ja pelätty eurokriisi voi muuttaa asetelmia vielä moneen kertaan.

Arvovaltakysymys

Joka tapauksessa työnantajapuolen viimeaikainen aktivoituminen lausuntoineen ja vedonlyöntitarpeineen kertoo, että nimenomaan tuo taho on tekemässä eläkeläisten ja ikääntyneiden asiasta arvovaltakysymyksen. Eläkekysymys ollaan kytkemässä jo tässä vaiheessa vasta vuoden päästä käytäviin työehtosopimusneuvotteluihin.

Itse eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellinen ja sosiaalinen asema on jäämässä toissijaiseksi asiaksi ja on muuttumassa ratkaisevasti jopa poliittisen pelin välineeksi. Tästä kärsivät eniten ikääntyneet työntekijät ja eläkeläiset, jotka kokevat harjoitetun politiikan painostuksena, syrjimisenä ja taloudellisena epävarmuutena.

On usein sanottu, että Suomen kokoiseen maahan mahtuu vain yksi asia kerrallaan. Työnantajapuoli näyttää nyt nostaneen eläkeiän korottamisen elämää suuremmaksi asiaksi. Työnantajapuolen pitäisi välillä rauhoittua kuuntelemaan asiantuntijoita, jolloin ehkä selviäisi, että eläkeiän nostolla ei ratkaista taloudellista kriisiä ja että sen vaikutus saattaa olla yleisesti oletettua huomattavasti vähäisempi.

Eläketurvakeskuksen (ETK) johtaja **Hannu Uusitalo** totesi pari vuotta sitten (Helsingin Sanomat 20.12.2009 Vieraskynä), että vanhuuseläkeiän nosto kahdella vuodella eli nykyisestä 63 ikävuodesta 65 ikävuoteen (mitä johtaja Laatuinen pitää tällä hetkellä ehdottoman välttämättömänä korotustarpeena) vaikuttaisi todelliseen eläkkeellesiirtymisikään vain puolisen vuotta. Samassa yhteydessä Uimonen muistutti, että suomalaisten työurat olivat tuolloin kolme vuotta pidemmät kuin muissa EU-maissa keskimäärin.

Inhimillisemmän työelämän puolesta

Joulupäivän iltana 25.12. työministeri **Lauri Ihalainen** esiintyi Tv:n iltauutisten lähetyksessä. Hän totesi, että viimeaikaisissa työelämää koskevissa keskusteluissa on esiintynyt työntekijän syylistämistä. Huomauttaen, että ilma on sakanaan esityksiä hän totesi, että palkkojen alentaminen ei ole keino ongelmien ratkaisemiseen. Hän vaati toimia inhimillisemmän työelämän puolesta.

Ihalaisen puheenvuoro ei tullut hetkeäkään liian aikaisin.

Eräs kohta hänen puheenvuorossaan jäi askarruttamaan. Hän totesi, että työaikoja voisi pidentää niiden kohdalla, jotka todella tahtovat tehdä lisätunteja, esim. osa-aikaiset. Varmasti tuollaista halua ja tarvetta on, mutta paljon siitä aiheutuu pakon sanelemana ja väkäraossa. Eikö selvästi vallitsevan suutauksen pitäisi olla, että osa-aikaisia ja määräaikaista työsuhteita vähennetään vakinaistamalla ja saattamalla ne työehtosopimusten mukaisiksi työsuhteiksi?

Jäävätkö eläkeläiset jalkoihin?

Eläkkeiden tasossa ei Suomessa edelleenkään ole kovin paljon kehumista. Eläketurvakeskuksen (ETK) viimeisimpien tilastojen mukaan työeläkkeenä vanhuuseläkettä saavan keskimääräinen eläke vuoden 2011 lopussa oli 1271 euroa

kuukaudessa. Tosin vastaava luku vuoden 2011 aikana vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (uusilla) eläkkeensaajilla oli lähes 400 euroa suurempi eli 1658 euroa kuukaudessa.

Samalla ETK:n tilastoissa paljastuvat huomattavan suuret eläke-erot esim. sukupuolten välillä. Kun miesten omaan työuraan perustuva eläke oli vuoden 2011 lopussa keskimäärin 1511 euroa, niin naisten vastaava oli vain 979 euroa kuukaudessa, siis yli 500 euroa vähemmän kuin miehillä.

Mediaanieläkkeen perusteella on arvioitu, että noin puolella Suomen lähes 1.4 miljoonasta eläkeläisestä eläketulo jää joko EU:n määrittämän köyhyysrajan (900 euroa kuukaudessa) alapuolelle tai ei sanottavasti ylitä sitä.

Lopputoteamus

Tällä hetkellä näyttää siltä, että eläkeläiset ovat entistä enemmän joutumassa erilaisten ulkoisten toimijoiden eli subjektien harjoittamien toimien ja lausuntojen passiivisiksi kohteiksi ja kuuntelijoiksi, siis objekteiksi. Monilta osin eläkeläisten joukko seuraa lähes passiivisena ja voimattomana, mitä heidän ympärillään tapahtuu.

Samanaikaisesti on havaittavissa, että eläkeläisten taloudellinen ja sosiaalinen asema on pitkälle sidoksissa muihin väestöryhmiin, esimerkiksi vanhuuseläkeikää lähellä oleviin ikääntyneisiin ja ikääntyviin työntekijöihin. Se miten ikääntyviä työntekijöitä kohdellaan tämän hetken työelämässä, palkkapolitiikassa jne., näkyy myöhemmin heidän asemassaan uusina eläkeläisinä.

Myös eläkeläisten ja heitä huomattavasti nuorempien työntekijöiden kohtalonyhteys on toisiinsa sidoksissa esim. siten, että elinaikakerroin voi heikentää tuntuvastikin tulevien eläkeläisten taloudellista ja sosiaalista asemaa. Epäoikeudenmukainen verotus, taitettu indeksi ja toimeentulon kannalta liian pieni eläke ovat eläkeläisten ja muun yhteiskunnan yhteisiä ongelmia.

Voidaan sanoa, että kaikki kansalaiset ovat joko nykyisiä tai tulevia (potentiaalisia) eläkeläisiä. Näin ollen nykyisin eläkkeellä oleville ei voi olla yhdentekevää, millä tavoin nuorempia ikäluokkia kohdellaan työelämässä ja muualla yhteiskunnassa. Toisaalta nuorempien ikäluokkien on syytä ryhtyä ajoissa kiinnittämään huomiota eläkkeellä olevien asemaan, sillä heitä odottaa ennemmin tai myöhemmin vastaava tilanne kuin näitäkin..

Eläkeläisten tehtävänä olisi kohottautuminen kohteena olemisen asemasta eli objektin asemasta toimivaksi subjektiksi. Tässä he tarvitsevat muiden kansankerrosten tukea ja yhteistyötä. On tunnustettava, että eläkeläisten asioiden parhaita puolustajia ovat eläkeläiset itse. On myös itsetunnolle hyväksi muistaa, että meitä eläkeläisiä on lukumääräisesti lähes 1.4 miljoonaa. Sillä joukolla voi haluttaessa esimerkiksi vaihtaa minkä värisen hallituksen tahansa.

Kirjoittaja on valtiotieteen tohtori ja erikoistutkija (eläkeläinen)

